

Stichting Molendocumentatie

*Stichting voor het verzamelen, beheren en toegankelijk maken van archieven
en collecties van de Vereniging "De Hollandsche Molen" te Amsterdam*

Meerjarenbeleidsplan van de Stichting Molendocumentatie 2018 - 2021

INLEIDING

De Stichting Molendocumentatie is in 1980 door vereniging De Hollandsche Molen opgericht om de zorg voor haar documentatiecollectie op zich te nemen en is een zelfstandige stichting met eigen statuten en huishoudelijk reglement. Later is aan de taken ook de zorg voor het afgesloten archief van de vereniging toegevoegd.

De SMD heeft een eigen verantwoordelijkheid ten aanzien van haar organisatorische ontwikkeling en de invulling van de zorg voor de collecties van DHM. DHM bepaalt grotendeels de financiële randvoorwaarden. De nauwe relatie die de SMD heeft met DHM komt tot uiting in het regelmatig bestuurlijke overleg en in de diverse besprekingen tussen de vrijwilligers van de SMD en de medewerkers van DHM.

TAKEN

De voornaamste taak van SMD is het in goede, geordende en toegankelijk staat beheren en bewaren van de archieven, verzamelingen en collecties van vereniging De Hollandsche Molen. Deze taak kan grofweg worden weergegeven in twee hoofdtaken:

1. Het in goede condities behouden en bewaren van aanwezige en verworven bestanden
2. Het ordenen, ontsluiten en beschikbaar stellen van de hierin opgeslagen informatie

In het meerjarenbeleidsplan 2015-2018 heeft de SMD aangegeven wat ze als haar voornaamste taken ziet in de komende jaren. Ook in de molenwereld is de digitale informatievoorziening een steeds belangrijker plaats in gaan nemen en worden analoge middelen minder gebruikt. De SMD ziet het als haar belangrijkste taak in de komende beleidsperiode deze veranderingen uit te voeren en zo de molendocumentatie ook in de toekomst voor iedereen goed digitaal toegankelijk te maken.

De taken van de SMD worden uitgevoerd door een aantal vrijwilligers die een à tweemaal per week op het kantoor aanwezig zijn en door de (vrijwillige) bestuursleden. Jaarlijks organiseert SMD voor deze vrijwilligers een dag om hen in een aan het werk gerelateerd omgeving te bedanken voor de vele werkzaamheden die zij verrichten.

TERUGBLIK

Voor wat betreft de instandhoudingsfunctie van het analoge archief is er de afgelopen jaren erg veel werk verzet. Zonder overdrijving kan worden gesteld dat de analoge bestanden op

een goede manier zijn en worden verwerkt. De afgelopen periode is een start gemaakt met een digitaliseringsproject. Met behulp van subsidie via het project Metamorfoze van de Koninklijke Bibliotheek zijn er belangrijke stappen gezet in de voorbereiding van de digitalisering.

Voor wat betreft de publieksfunctie is deze meer en meer uit de traditionele, analoge sfeer getrokken en heeft tegenwoordig voornamelijk een digitaal karakter. Daar waar publiek stukken uit de collectie in persoon wil komen inzien, is dat na de verbouwing van het pand van De Hollandse Molen, waarin ook de Stichting Molendocumentatie is ondergebracht, weer goed mogelijk. Na een afspraak is op donderdag de collectie in te zien.

AANDACHTSPUNTEN

Veel van de werkzaamheden hangen samen met de digitale ontsluiting van de bestanden op allemolens.nl. Deze website is de toegangspoort voor het publiek dat de bestanden van De Hollandsche Molen (en andere aan allemolens.nl deelnemende organisaties) wil raadplegen. Zoals de naam al doet vermoeden is de primaire ingang daarbij via een bepaalde molen, maar het systeem biedt ook enkele andere zoekmogelijkheden.

Voor de SMD is deze website de enige manier om haar werkzaamheden aan het grote publiek te kunnen presenteren en daarmee aan het statutaire verplichtingen te voldoen. Meer dan alleen een beeldbank, is de website dan ook een gigantische informatiebron voor allerlei aan molens gerelateerde informatie.

Door middel van het digitaliseringsproject van het archief zal de informatie in de website allemolens.nl de komende jaren sterk worden uitgebreid.

NIEUWE ACTIVITEITEN

Als de digitale bestanden van het archief beschikbaar komen (medio 2019) zullen deze aan de al bestaande informatie op de website moeten worden toegevoegd. Dit is een activiteit waarvoor extra vrijwilligers nodig zullen zijn. Met DHM is afgesproken dat zij het werven van vrijwilligers op zich zullen nemen.

Met de hostingprovider van allemolens.nl zal worden nagegaan of er software beschikbaar is om deze gegevens aanvulling eenvoudig is te faciliteren

Om publiek te kunnen blijven vasthouden bij een website moet een zekere mate van interactie met gebruikers worden aangeboden. Een gebruikersgroep kan behulpzaam zijn bij het signaleren van knelpunten en het vinden van betere oplossingen. Daarnaast kan een forum extra mogelijkheden bieden om gemakkelijk vragen te stellen en het publiek bij de beantwoording te betrekken.

Een gebruikers groep zal in overleg et DHM worden vorm gegeven.

Het stichtingsarchief van de SMD is nog niet op orde. Veel correspondentie verloopt nu digitaal, maar van een gezonde digitale kantoor documentatie is nog geen sprake. Iedere medewerker archiveert zijn eigen documenten en de bestuur documenten zijn bij de secretaris en individuele bestuursleden, maar niet centraal binnen de SMD gearchiveerd.

Binnen het bestuur zijn afspraken gemaakt om een eenduidige archiefstructuur op te zetten en te vullen met alle beschikbare informatie die vanuit decentrale bronnen verzameld gaat worden.

Iedere 10 jaar draagt De Vereniging De Hollandse Molen weer een deel van haar archief over aan de Stichting Molendocumentatie. Voor het onderbrengen van dit archief in de nu gekozen archiefstructuur van SMD is het aan te bevelen dat voor de overdracht het archief van DHM op dezelfde manier is ingericht. Dat betreft dan mappenstructuur, bestandsnamen en het onderbrengen van e-mail + bijlagen in dat archief. Tussen DHM en SMD zullen afspraken gemaakt moeten worden over deze overdracht.

Op 25 mei 2018 is de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) in werking getreden. Deze verordening zorgt ervoor dat in de hele EU dezelfde privacywetgeving geldt. Deze wetgeving is ook van toepassing op de persoonsgegevens die bij SMD worden beheerd. Voor toepassing van deze wet moet er veel werk verzet worden door alle vrijwilligersorganisaties in Nederland. Bij SMD wordt aangesloten bij het beleid dat door DHM wordt geformuleerd en uitgevoerd. Hoewel de verwerking van persoonsgegevens bij SMD beperkt is, zullen wel de interne processen die bij SMD aan de orde zijn in kaart gebracht moeten worden. Bescherming van de gegevens tegen onbedoeld gebruik is één van de aandachtspunten.

Op de website allemolens.nl staan veel foto's van molens. Publicatie van foto's is eigenlijk alleen toegestaan als ook de publicatierechten bij SMD liggen. Het is onduidelijk of dat nu in alle gevallen zo is. Een en ander is urgent geworden naar aanleiding van een gerechtelijke uitspraak inzake een claim van (een vertegenwoordiger) van de fotograaf over vermeende ongeautoriseerde publicatie. De uitspraak van die rechter heeft ertoe geleid dat het publicatierecht belangrijker is gevonden dan de cultuur historische waarde van de publicatie. Hoewel de procesgang nog niet onherroepelijk is, zal SMD een plan van aanpak maken hoe met deze problematiek om te gaan.

AANGEBRACHTE WIJZIGINGEN OP DE SITE allemolens.nl

In de afgelopen periode zijn de volgende verbeteringen aan de website aangebracht:

1. Een erfgoedsite behoort te differentiëren op verschillende aangeboden bronnen. Ieder van deze componenten kent een eigen dynamiek qua zoekstructuur, zonder dat dit het in een keer doorzoeken van alle collecties belemmert. Een boek behoort te kunnen worden gevonden op een systematische ingang, een beeldbank kan veel beter anders toegankelijk worden gemaakt en documentatie moet primair 'full tekst' doorzoekbaar zijn.
2. De presentatie van de hoofdpagina is aangepast aan moderne opvattingen, waarbij actualiteit, indeling en kleurgebruik een belangrijke rol spelen. Aansluiting op smartphones, notebooks en tablets is gefaciliteerd.

WENSEN

Bij alle onderdelen is de expertise van de collectiebeheerder (de SMD) onmisbaar: die weet immers wat voor soort informatie in de bestanden verborgen ligt. Het zogenaamde functioneel beheer (aansluiting op beheerprocessen, support van gebruikers, adviseren over IT-services door applicatiebeheer) is daarmee onlosmakelijk verbonden. In de meest ideale

opzet is hiervoor wekelijks een professionele kracht beschikbaar, maar een meer inhoudelijke aansturing binnen de financiële kaders van De Hollandsche Molen door de vrijwilligers van de SMD en een gebruikerspanel zou al veel kunnen verbeteren.

VOORTGAANDE WERKZAAMHEDEN

Naast de hiervoor genoemde fundamentele taken die de SMD zich stelt voor de komende vier jaar zijn er de volgende praktische taken die in deze periode uitgevoerd zullen worden:

Het uitvoeren van het digitaliseringsproject. In een aantal batches zal het volledige archief van voor 1950 (plm 30 meter archief) worden gedigitaliseerd. Dit project wordt uitgevoerd onder de regie en de procedures van het project Metamorfoze van de Koninklijke Bibliotheek. Er worden inventarislijsten gemaakt van alle archiefdocumenten en er zal gecontroleerd moeten worden op de volledigheid en kwaliteit van de gedigitaliseerde bestanden. In principe komen de originele gescande documenten bij de KB terecht in het kader van het vastleggen van verzamelingen cultureel erfgoed. Afgeleide documenten komen bij de SMD met de verplichting deze digitaal te ontsluiten. Veel capaciteit van de vrijwilligers bij SMD zal de komende jaren aan dit project worden besteed.

Activiteiten die de afgelopen jaren zijn uitgevoerd en die voortgezet zullen worden:

- Het beschrijven van de scans op allemolens.nl, metadateren genoemd
- Het bijhouden van de bibliotheek
- Het opnemen van materiaal uit schenkingen
- Het selecteren en scannen van dia's
- Het beantwoorden van vragen van het publiek of uit de vereniging
- Het ontzamen van dubbeln uit de collectie
- -Het in kleur scannen van Ten Bruggencate-fiches die kleur bevatten
- Het regelen van de registratie van e-mails
- Het betrekken van externen bij het digitaal metadateren van afbeeldingen
- Het maken van nadere toegangen op de archieven (correspondentie, rapporten De Koning)
- Het ontdubbelen van afbeeldingen op allemolens.nl